Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Lausunto

19.2.2024

VN/1/2024
VN/1/2024-TEM-6

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Viite: - Hallintovaliokunta tiistai 20.02.2024 klo 12.20 / HE 106/2023 vp / Asiantuntijapyyntö

Työ- ja elinkeinoministeriön asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä laiksi eräistä paloturvallisuuslaitteista ja siihen liittyviksi laeiksi

Työ- ja elinkeinoministeriö lausuu seuraavaa.

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eräistä paloturvallisuuslaitteista. Samalla kumottaisiin voimassa oleva pelastustoimen laitteista annettu laki. Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia ja pelastuslakia. Uusi laki vastaisi sisällöllisesti pääosin voimassaolevaa lainsäädäntöä. Lain rakennetta selkeytettäisiin ja sääntelyä nostettaisiin asetuksista lain tasolle. Sääntelyä myös yhdenmukaistettaisiin muun vastaavan sääntelyn kanssa. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa esityksen tavoitteita. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että pelastustoimen laitelakia uudistetaan. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla on liittymäpintoja ehdotettuun sääntelyyn erityisesti EU-tuotesääntelyn ja teknisen turvallisuuden toimialalla. Ministeriöiden välillä on tehty yhteistyötä esityksen valmistelussa.

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää seuraavia näkökohtia:

Eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettuun lakiin ehdotettavat muutokset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla olevaa horisontaalista eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia (1137/2016, jäljempänä markkinavalvontalaki, lakiehdotus 2.). Esityksessä markkinavalvontalain soveltamisalaa laajennettaisiin lisäämällä lain soveltamisalaan ehdotettu uusi eräistä paloturvallisuuslaitteista annettu laki ja täten mainitun lain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvonta. Lisäksi tehtäisiin säädöstekninen muutos luetteloimalla lain soveltamisalaan kuuluvat lait numeroiduiksi kohdiksi (markkinavalvontalain 1 §:n 1 momentti). Laki tulisi voimaan samanaikaisesti eräistä paloturvallisuuslaitteista annetun lain kanssa. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto olisi markkinavalvontalain markkinavalvontaviranomainen ja Tulli olisi markkinavalvontalain ulkorajavalvontaviranomainen.

Markkinavalvontalain 1 §:ssä säädetään tuotesektorilaeista, joihin lakia sovelletaan. Markkinavalvontalakia ei sovelleta itsenäisesti ilman sektorisääntelyä, ja markkinavalvontalain suhde sektorilakien valvontasääntelyyn vaihtelee sektoreittain. Siltä osin kuin sektorilaissa säädetään erikseen markkinavalvonnasta markkinavalvontalaista poikkeavasti taikka erityisistä lisävaatimuksista tai toimivaltuuksista, sovelletaan sektorilaissa säädettyä. Lain 4 §:ssä säädetään valvontaviranomaisista.

Markkinavalvontalaissa on markkinavalvonnan perussäännökset. Laki sisältää yleiset säännökset viranomaisten toimivaltuuksista ja markkinavalvontaviranomaisen valvontakeinoista ja hallintopakkokeinoista erilaisissa markkinoilla olevien tuotteiden vaatimustenvastaisuustilanteissa sekä muutoksenhausta viranomaisen päätökseen. Markkinavalvontavalvontaviranomainen voi periä tuotteen testauskulut talouden toimijalta tuotteen osoittautuessa vaatimustenvastaiseksi. Markkinavalvontaviranomainen voi tehostaa lain

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Työ- ja elinkeinoministeriö PL 32 00023 Valtioneuvosto	 Aleksanterinkatu 4 Helsinki	 0295 16001 +358 295 16001	 09 1606 2160 +358 9 1606 2160	 kirjaamo.tem@gov.fi www.tem.fi

nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Markkinavalvontalain nojalla markkinavalvontaviranomainen valvoo pistokokeenluonteisesti ja riskiperusteisesti tuotteiden vaatimustenmukaisuutta. Tavoitteena valvonnassa on varmistaa, että tuotteet ovat niitä koskevassa lainsäädännössä asetettujen vaatimusten mukaisia. Markkinavalvonta ei ole ennakollista, eikä kattavaa täysvalvontaa. Vastuu tuotteen vaatimustenmukaisuudesta on talouden toimijalla.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää hyvänä, että sisäministeriön hallinnonala hyödyntää horisontaalista markkinavalvontalakia sen vastuulle kuuluvassa sektorituotesääntelyssä. Työ- ja elinkeinoministeriö koordinoi EU:n markkinavalvonta-asetuksen (EU) 2019/1020 täytäntöönpanoa kansallisesti ja vastaa sen vastuulle kuuluvasta sektorisääntelystä. EU:n markkinavalvonta-asetuksen yleistä täytäntöönpanoa Suomessa koordinoiva työ- ja elinkeinoministeriö on pitänyt tavoiteltavana, että kansallista markkinavalvontaa koskevaa sääntelyä yhdenmukaistetaan eri sektoreilla niin pitkälle kuin se tuotesektorin erityispiirteet huomioiden on mahdollista hyödyntäen horisontaalista markkinavalvontalakia. Tämä yhdenmukaistaa eri sektoreiden sääntelyä ja selkeyttää oikeustilaa Suomessa. Markkinavalvontalaki kattaa suuren osan niistä tuotesektoreista, joihin sovelletaan markkinavalvonta-asetusta. Markkinavalvontalaki sisältää nykyään markkinavalvonta-asetuksen edellyttämän sääntelyn valvontaviranomaisen toimivaltuuksista ja toimenpiteistä. Markkinavalvontalakia sovelletaan myös kansalliseen tuotesääntelyyn. Markkinavalvontalain soveltamisalan laajentuessa uusille tuotesektoreille se vastaa paremmin myös Euroopan unionin markkinavalvontasääntelyn rakennetta ja mahdollistaa tulevaisuudessa joustavamman reagoinnin mahdollisiin säädösmuutoksiin. Sääntelyn yhdenmukaistaminen on yleisesti ottaen hyödyllistä niin lainvalmistelun, valvontaviranomaistoiminnan kuin talouden toimijoidenkin kannalta.

Kuluttajaturvallisuuslaki ja EU:n yleinen tuoteturvallisuusasetus

Esityksessä ehdotetaan, että eräistä paloturvallisuuslaitteista annetussa laissa (lain 2 §:n 3 ja 5 momentti) viitattaisiin informatiivisesti työ- ja elinkeinoministeriön sääntelyvastuulle kuuluvaan painelaitelakiin (1144/2016) ja kuluttajaturvallisuuslakiin (920/2011).

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että informatiivinen lakiviittaus kuluttajaturvallisuuslakiin on perusteltu. Ministeriö tuo esiin, että EU:n yleinen tuoteturvallisuusasetus (EU) 2023/988 tuli voimaan 12.5.2023, ja sitä aletaan soveltaa 13.12.2024. Yleisellä tuoteturvallisuusasetuksella kumotaan yleinen tuoteturvallisuusdirektiivi, jonka se myös korvaa. Tuoteturvallisuusasetuksella yhdenmukaistetaan unionin yhdenmukaistamislainsäädännön piiriin kuuluvia tuotteita ja sen ulkopuolelle jääviä kuluttajatuotteita koskevaa lainsäädäntökehystä. Asetuksen avulla pyritään suojaamaan kuluttajia sellaisilta tuotteiden turvallisuuspuutteilta ja riskeiltä, joita ei ole huomioitu muussa EU-sääntelyssä. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta, ja yleistä kuluttajaturvallisuussääntelyä ollaankin parhaillaan uudistamassa, mikä tämänhetkisen luonnoksen mukaan tarkoittaisi voimassa olevan kuluttajaturvallisuuslain kumoamista. Tavoitteena on, että lakimuutokset tulisivat voimaan 13.12.2024 lukien asetuksen soveltamisen alkaessa. Voimassa olevassa lainsäädännössä on muuallakin viittauksia kuluttajaturvallisuuslakiin, ja nämä otetaan huomioon lakihankkeessa. Työ- ja elinkeinoministeriö katsookin, ettei ehdotettu viittaus ole ongelmallinen uudistuksen kannalta.

Viranomaisvaikutukset - Turvallisuus- ja kemikaaliviraston yleinen tulosohjaus

Työ- ja elinkeinoministeriölle kuuluu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston Tukesin yleinen tulosohjaus. Hallituksen esityksessä on arvioitu, että esitys ei aiheuta merkittäviä muutoksia viranomaisten toimintaan eikä esityksellä ole vaikutuksia valtiontalouteen. Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole huomauttamista hallituksen esitykseen. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että viranomaistehtäviin varmistetaan riittävät resurssit. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä seurata lain toimivuutta ja Tukesin resurssien riittävyyttä. Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää huomiota siihen, että tehtävät saattavat myöhemmin laajeta esimerkiksi EU-tasolla johtuvista syistä tai ilman kansallista lakimuutostarvetta. Riittävästä resursoinnista huolehtiminen on välttämätöntä myös koska Tukesin toimiala on laaja ja jakautuu myös valtioneuvostossa usean ministeriön toimialalle.

hallitusneuvos Pauliina Kanerva